

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
(дата звернення – 20.01.2020).

2. Правова культура в умовах становлення громадянського суспільства: монографія / за ред. Ю.П. Битяка і І.В. Яковюка. Харків: Право, 2007. 248 с.

3. Макеєва О.М. Правова культура як чинник розвитку правової системи. Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2016. № 4(41). С. 48-53.

4. Бульбенюк С.С. Українська ментальність та соціально-політична ситуація в Україні. *Українознавство – наука самопізнання українського народу*: матеріали X міжнар. наук.-практ. конф., 18–20 жовт. 2001 р. Київ: НДІУ, 2001. С. 284–285.

УДК 34:001.895]:004(043.2)

Варава І.П., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСТІВ: МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ

Глобалізаційні процеси кінця ХХ – початку ХХІ століть, посилені стрімким розвитком і широким поширенням інформаційно-комунікаційних технологій, зумовили низку масштабних змін у різних сферах сучасного суспільства. Україна, рухаючись за вектором інтеграції до Європейського Союзу, синхронно переходить до суспільства знань, адже Євросоюз ще наприкінці минулого століття обрав свій інформаційнотехнологічний шлях модельного розвитку. Стає важливою необхідність створення ефективної системи забезпечення прав і свобод громадян та соціальних інститутів на вільне отримання, поширення і використання інформації та знання як найважливішої умови демократичного розвитку, щоб запобігти самотійному розвитку та формуванню неконтрольованого інформаційного суспільства в Україні. Право має відповідати на всі виклики та загрози інформаційного суспільства.

Юрист за сучасних умов вимушений виховувати в собі багатофункціональність та відходити від вузької спеціалізації й жити «в ногу з часом», постійно розумово та професійно самовдосконалюючись. Неминуче виникає потреба використання потенціалу штучного інтелекту у роботі юриста та розробки таких інноваційних продуктів, що покликані впорядкувати суспільні і індивідуальні відносини.

Визначальними показниками рівня підготовки сучасного фахівця є навички взаємодії з засобами інформаційно-комунікаційних технологій, пошуку потрібних відомостей, їх критичного оцінювання і використання. Технологічна революція у правовій сфері знаходиться в активній фазі і

боти-юристи – нині вже реальність. Перед юристом майбутнього постають такі мультизадачі: продукувати нестандартні розв’язання проблем, оперативно реагувати на будь-які загрози, прогнозувати можливі майбутні ситуації. Це вимагає від фахівців-правників уміння виважено ризикувати, мати здатність до взаємодії й комунікації, в т. ч. тісно співпрацювати зі штучним інтелектом.

Сьогодні такі новітні технології як: google-сервіси, мобільні засоби, електронні бібліотеки, соціальні спільноти, електронна пошта, освітні інформаційні мережі, технології віртуальної навчальної діяльності, навчально-методичні комплекси дисциплін відносяться до мережних технологій відкритих систем (МТВС). В правовому житті нашої країни до послуг юристів широка конюнктура мобільних додатків, онлайн-конструкторів договорів, аналітичних онлайн-платформ, смарт-офісів юридичних фірм. Завдяки роботизації та цифровим технологіям вже автоматично здійснюється аналіз документів (наприклад, складання договорів, позовів, тощо). Додаток на основі алгоритмів DoNotPay допомагає визначити випадки, коли водієві не потрібно оплачувати штраф за парковку. Більше того, функції сервісу значно розширились і, завдяки додатку, користувачі мають можливість отримати консультації про те, як правильно заповнити форму для виходу у декрет або як поводитися, якщо орендодавець порушив договір. Такий сервіс доступний для використання в Англії і США та названий «першим в світі роботом-юристом, який допомагає відповісти на запитання в тисячі областей» [2]. Послуги штучного інтелекту є досить ефективними у проведенні спеціальних експертиз, що є надзвичайно важливим в юридичній практиці. Як відомо, один з найбільш громіздких аспектів в юридичній практиці - дослідження та пошук інформації. Використовуючи ресурси штучного інтелекту, сьогодні юристи можуть знайти найбільш важливу інформацію дуже швидко. На AngelList розміщені 729 компаній, які спрощують роботу юристам і полегшують життя користувачам [3].

Передові компанії і державні інституції світу активно інвестують у перспективні цифрові технології, такі як мобільні засоби комунікації, мережні соціальні медіа, системи аналізу «великих даних», «інтелектуальні» пристрої, тощо. Серед них особливу роль відіграють хмарні технології, що використовують організації по всьому світу, і це зростання відбувається вражаючими темпами.

Реалізація відкритого навчального середовища для майбутніх юристів відбувається через застосування у практичній діяльності мережних технологій відкритих систем. Одним із основних новітніх джерел для дистанційного навчання і фахового самовдосконалення є наукові та навчальні блоги. На таких блогах, як, наприклад, *dreamdoscools*, *eliademy* та ін. відбувається обмін інформацією, досвідом, що підвищує пізнавальну самостійність і мотивує користувачів до самовдосконалення. Ефективною

буде робота в сучасних середовищах програмування таких як «*Scratch*», «*Screm*». У міжнародному контексті Україна виглядає як перспективна екосистема з технологіями, що подають великі надії. Тут за останні пару років на ринку з'явилося чимало legal tech проектів [1].

Одним із елементів забезпечення ефективних взаємовідносин між клієнтом та юрфірмою в дослідженні The Law Society є система CRM (Customer Relationship Management) – прикладне програмне забезпечення, покликане забезпечити автоматизацію взаємодії з клієнтами. Дана система дає можливість керувати клієнтською базою юридичної фірми, вести облік вхідних запитів, керувати проектами з можливістю побачити ефективність кожного співробітника, робити автоматичні e-mail та SMS-розсилки [3].

Переваги новітніх інформаційних технологій та штучного інтелекту очевидні: вони повністю змінюють спосіб життєдіяльності і мислення, допомагають заощаджувати час і гроші, автоматизують рутинні процеси і дозволяють фахівцям концентруватися на дійсно важливих завданнях. В Україні упродовж останніх років напрацьовано низку законодавчих актів, які регулюють відносини, що виникають в інформаційному суспільстві. Однак, доводиться констатувати, що в сучасних умовах розвитку суспільства інформаційне законодавство потребує якісних змін. За всією його розгалуженістю воно залишається суперечливим, належним чином не систематизованим і не кодифікованим.

Література

1. Вилучено з <https://radako.com.ua/news/innovaciyi-v-pravi-koli-algoritmi-zaminyat-yuristiv>.

2. Гадомський Д. (2019) *І до ворожки не ходи: майбутнє юридичної професії*. Вилучено з <https://axon.partners/uk/blog/i-do-vorozhki-ne-hodi-maybutnie-yuridichno/>.

3. Родюк А. (2019). *Огляд ЗМІ: про майбутнє юридичної професії*. Вилучено з <https://radako.com.ua/news/oglyad-zmi-pro-maybutnie-yuridichnoyi-profesiyi>.

UDC 340.12: 314/316 (043.2)

Vodolaskova Kateryna, Ph.D,
National Aviation University,
Boryspil International Airport, Kyiv, Ukraine

PHILOSOPHICAL AND LEGAL ASPECTS OF ENVIRONMENTAL RESPONSIBILITY

The rules governing modern social relations in the field of aviation safety in the aviation sector are contained in the normative legal acts of different branches of legislation, and, accordingly, it allows to state about the formation